

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
külső szénutca Sükő-ház, 36. számnál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előzetési díj:
Évnyelvényenkint 3. félre 6 pfrt, külföldre évenyenként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Keddén, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pfrt bérletdíj és minden nagyhírből egy sor után számítandó 4 pfrt beküldése mellett közlésért.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előzetes, hirdetések, reclamatiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

POLITIKAI SZEMLE.

(D) A közelebbi lapok legfontosb eseményei közé számíthatni Franciaországban az ellenzéki szellem ébredését.

Napoleon Lajos császár, ki a december 2-ki államsínyt annyi erélylyel vitte át; a kinek sikerült a néptömeg és katonaság vállain már több éveken át szilárdítani családjá trónját, kinek mély belátás és eszélyessége a külvilág barátságát is megnyeré, s kinek sikerült uralkodók s uralkodó hercegek Mekkájává alakítani át Páriszt, most kezdi érezni a francia szellem örök változandóságát, mely a sors kerekén forgatja szüntelen az ottani trónt.

A frankok hiúságának nem kevésbé hízlegetett azon állás, melyet az előbb sok részben ignorált Napoleon a nemzet vállain elvégre Európában annyi erélylyel elfoglalt; de a császárság dicsősége, a frank nemzet sok újabb ábrándjainak romjain emelkedvén, a belső békületlenség terjed a külső sikerek fényive alatt mélyen s titkosan. Ennek legelső életjelül, cselekvési mozzanatául tekinthetni a közelebbi választást, mely Párizsban 206,806 szavazat öszvegből, csak 7,118 szavazattal adott előnyt a kormány jelöltjeinek, mind a mellett, hogy a választás kérdésében a kormány részéről a legfeltűnőbb agitatio folyt, s maga a szellemus császár is ezen kérdés felett hírlapi vitákba elegyedett volna.

Minő hatással lehet ezen demonstratio Frankhon sorsára, azt részint az idő fejt meg, részint azon felfogás, mely a császárt ez útirre tapintás folytán politikai céljai átvételének megválasztásában határozandja.

Napoleon ismeri a frankok szellemét, s elég tájékozottsággal bír felfogni a perczek súlyát s előnyeit. Az egész választás-kérdésben egy kényes tárgyat látunk; azt, hogy nem a legitimisták vagy alkotmányosok, hanem egyenest a köztársasági párt nyerte a demonstratio diadalát, s így Európa előtt ezen még kised villámlásban is azon kérdés van leírva: császárság-e vagy köztársaság? Ezen nagy anomalia csak inkább biztosítja Napoleon helyzetét, miután az európai diplomacia nehezen fogna annak örövendhetni, ha Frankhonban a köztársasági szellem újra diadalmoskodnék valaha, melynek ébredése mindig felriasztja egyszersmind a communismus és socialismus furiáit.

Kolozsvárt, jul. 1-jén.

SZERESSÜK EGYMÁST.

A ki helyzetünket a régi pártok szempontjából méri; a ki véleményeinket azon idők fontjába veti, midőn történetileg s intézvényileg parancsoló helyzetű nemzetünk, önmagában szétválva viaskodott, impulsust nyervén részint a csiklandoztató dicsvágy vagy reformszellem geniusaitól; részint oly érdekektől, melyek vagy a kézbe ragadott hatalom biztosítására ösztönöztek, vagy előrelátással a bekövetkező idők miatt saját nemzetiségi ügyünk feletti aggodalomnak kifolyásai valának; ki az elmúlt idők romjain még azon szenvedélyek benyomásával tépelődik, s ugyanazon rokon vagy ellerszenveket kívánja érvényesíteni, melyek amaz időkkel tova repültek: az ilyent a nélkül, hogy kétségbe hozzam hazafi-jellemét, nem nevezhetem az előrehaladott idők emberének.

Azon roppant társadalmi reform, mely a 18-dik század mindent felforgató tanaiból vette legelső mozzanatát, s mely Párizs utcáin s Franciaország departementjaiban oly szomorú tragoédiát játszatott el, nem hagyhatta érintetlenül Európa többi államait, s kik a népfel szabadulás kérdése körül nem azon ovatossággal járhatnak el, mint az egy Portugall vagy Poroszonnak sikerült; megéreztek mind a század szellemének pressióját, s késztetéseket halogatva, gyakran a megsemmisülés örvényének széléig sodortattak.

Jó vagy rossz volt az, mit a vajdó század megszült, a fölött nem a mi korunk fog bíraskodni. Az egyenlőség eszméje oly szomszédos a nyers erő uralmával! Az emberiség a szerint lesz boldog vagy boldogtalan, a mint e kettő közt magát egyensúlyozhatja vagy nem, s így kérdéssé válik nyert-e vajjon a világ, nyert-e az emberiség, midőn egy régi generosus hazát, nemzetet, trónt vérével, vagyonával oltalmazó aristocrata helyett, teremté a pénz aristocratiát, ellentétét a másikkal, az anyagi kincsek forgalma kérdésében; mert míg az előbbi a kezére befolyt kincset szétszórta köréből a szegénység millióinak: ez utóbbi magához vonja a milliókat s látájába rejti kincseit; míg az előbbi az ember erkölcsi értékét, a hősi erényt,

lovagiasságot s vallásos buzgalmat tartá pályacéljának: az utóbbi a kapitalisok tekintélyébe helyzi dicsőségét, s firmájának hitelében polgári becsületét; míg az lépesíté, biztosítá a szegényebb osztályt: ez teremté a többségnél a szegénységet, magához szívá a vagyont s vállalatokat, És im sebesebben nő a pauperismus, sebesebben terjed a nyomor, államok merülnek adósságokba, terjed a corruptio. — Nyert-e a század? nyert-e az emberiség? E kérdés megfejtése az idők méhében rejlik.

Nem volt hatalom, nem nemzet, mely a század szellemének árját feltartóztathassa! Ember feladata kibékülni a gátolhatlan időkkel. Sokat fájlat az ember a múltban, mit a jövőtől többé nem remél; de a ki hatni tudott a múltban, hatni foghat a jövőben is a teendők bölcs felfogásával; mert elvégre is minden politikai éghajlatnak lesznek uralkodó teremtményei.

A magyar is vonszoltatott az idők után, de szenvedőleges állásunk némileg részünkre egy észlelő nézőnek szerepét biztosította.

Előbb még felfordul Franciaország, romba dől Párizs, míg minket végromlás talál, ha okosan tájékozunk magunkat az idők hullámai közt, és ezért oda engedhetjük egy másik alternativa dicsőségének előnyét, tudniillik, hogy előbb érlel a statusboldogság ideálját amaz állam, mely egész Európát kisebb-nagyobb vonatkozásokban tanai után sodorta; s csak majd ha látni fogjuk az emberi ész culminatioját a polgárzat üdvének örök biztosításában, kerül reánk a sor biztosb lépést. tehetni a felfedezett éden felé.

Egyet nem lehet tagadnunk; nem azt, hogy egy óriás korszakban élünk, a minőt még ily általánosságban a világ nem ért soha. És ez idők titkos de roppantszerűnek sejtethető mennydörgése azt sugalja minden nemzetnek, mit az állat ösztönszerűleg követni tud: hogy mindent feledve, hő szeretettel simuljon egymáshoz, védje ápolja önmagát, nemzetiségét.

1848 ketté vágta társadalmi életünkben az addigi logikát minden fonálát; addig erősek lehettünk a szétszakadozásra, most összeolvadva is gyöngék vagyunk. Ak-

MUTATVÁNY

Dózsá D.

99. ZANDIRHAM 66

című székely eposzából.

KILENCZEDIK KÖLTEMÉNY.

ÖRLECZ VÁRA.

ELSŐ ÉNEK. *)

Nézzetek a Bekecs bérczormát!
Bukkeji susogó lombkoronáján.
Bús, titkos kód száll a magasba,
Száll a magasba, megint elenyészik.
Hírét sem halljátok holnap:
Igy száll föl a csatáknak híre,
Mint fénylő kód emelve az égbe,
Átsuhan egy század széle rajta.
S mint a kódát úgy szétrepíti.
Nyugot felől átnyulva keletnek,
S butyujával ama völgybe szakadva,
Hol ma a Kis-Küküllő vize zug el,
Fekszik az ő Bekecs erdő bércze,
Két helységre tekint butyujával;
Ott a szovátaí sóhegyek orma,

*) Ezen hőskölteményem metrikája tisztán zenei szabályokra van fektetve. Minden sor négy ütemes. Egy ütem áll 3/4 hangból, s mint a zenében 3/4-el 3/4-ad hangjeggy, úgy a szavaltatban, egy hosszú szótaggal két rövid egyenlő levén, verseim ütemében is vagy két hosszú szótag vagy egy hosszú szótag helyett két rövid van alkalmazva, s akként szavalandó. Szerz.

Itt Várad zöld völgye mosolyg rá.
Végpontján ösvárromot őriz.
Régi regék árnyába borultat,
Örleczi birta e várt régenté,
Nagy Gyulája a három völgynek.
Sok dalt zengtek a várnak uráról,
Régi csaták dalái hőséről,
Most ott fekszik a bús kőrágyban,
Harczi babérral telt párnáján,
Halovány arczeal, bágyadt szemmel.
Kőrágyát deli lánya virasztja
Gyermekei gondtal, napfény-szemmel,
S szeme gyémántján ragyogó könnyel,
Néha eléveszi lágy hárfaát,
S zeng hagyományos dalt atyjáról.
Oh, bájhangja te a szeretetnek!
Remegő dal, a kecses hölgy ajkán!
Honszercelem s harczi ábrándja!...
Megragadó a leányka dalolva,
Szeme kigyulván, arca ragyogván.
Zengi Izora a régi csatákat,
Mikre az őz bajnok halványult
Arczain új életfény játszik,
Régi örömei jutnak eszébe,
Melyek, mint a kód, úgy odalettek.
Szép dalokat zengsz, szende leányom,
Szépen zengsz Boudham harcziáról,
Visszaidezed azon boldog kort,
Melyben az én hárfa is zengett,
Melyben harcziaim hős hírével
Végig teltek a székeli bérczek...!
Romja vagyok csak régi erőmnek,
Másként forga a szablya kezében
Vértelt izmaim férfi-korában;
Amde a bátorság az erősnél
Még nem erény, sors adta előny az!
A szerelem az erény, mely egykor
A gerlét oroszlánnyá tette;
Dalt zengvén Örleczi harcziáról, —
Elfeleddhet-e hősi anyád?

Róla, kinek bája, czat hordod,
Nagyszerű dalt zengtetek a hárfa.
Első szépség volt Ham lánya,
Őt néze ki nejl a rabonban,
A szomszéd népek fejedelmi:
Gélu, Maróth vetekedtek a lányért,
Boudham bir vala minden előnyvel,
S csak miután megtudta szerelmem,
Változtatta komoly szándékát.
Akkor még Boudham fiatal volt,
Arca mosolygó, karja erélyes,
Lángpillantata búvós hatása
Kisértetbe hozott minden lányt,
Másként adott hűsége ügyében.
A fejedelmek dölczsége,
A hűség legerősb próbája.
Hadat izent vala hős Posel khán,
Gyorsan kelle csatára sietnünk,
Boudham mellett, mint algyula
Mentem Atelközbe csapatommal.
Utközben szive titkát nekem
Felföldözé nagy gyötrelmemre.
En ábrándjaim elitkollam,
Nem vala jogom már a reményhez:
Elvesztettem Ham deli lányát!
Ugy vélé szívem és fájt mélyén.
Harczra kelénk a bissenekkel,
És a csatáknak lángja dúhos volt,
Boudham küzdött mint oroszlány,
En is megszolgáltam a dalra...
Boudham oldala mellett küzdve
Ott voltam mindig a veszélyben,
Égő tűz vala minden léptünk,
Melynek perzselő lángja emészt, dul,
Bajnoki hír vala nagy tüzfényünk,
Mely távol bérczekre világolt.
Egykor elvágván haderőnkől,
Posel khán dúhosan ránk rontott,
Vészomjas besenyők seregével,
Hős volt Posel ifjú korában,

Fényt ada élete a besenyőknek,
Megkísértvén gyakran erőnket,
Nem hagyta tespedezést népünknek,
Harczai képzék bajnokainkat,
Nem szereté a nyugalmat, békét,
S jó volt ő az erő-fejtésre...
Hős szomszéd volt, mindig kész volt
A csata véres játékára.
Harcziaink a csatára tüzlve,
Elvesztettek minket a zaj közt,
En s a rabonban vértől ázva
Küzdénk tiszszerezett ellennel,
Hátat vetvén harcziaváikkal,
S szemközt fogva a bősült ellent.
Vérünk folya patak módjára
S már az erő megtört karainkban,
Már szabályaink sulya nehéz lön.
Láttuk a végpercz tűzkarikáit,
Miket a szédült szem kápráztat,
Láttuk rémarczát a halálnak...
Elleneink diadalmi zajától
Reszkete morgia a bércz vizshangja,
És im, a váltáságteljes perczben
Sugár bajnok, hős csapat élén,
Siskán átragyogó szemtűzzel,
Jön s a csoportra rohan bősülsen.
Kardja nagyobb volt mint maga hősünk,
Amde nagyobb még bátorsága,
Egyikünk sem gyanította kiletét.
Ham rabonban ösvértjét sejtők
Tágon folyni le termete báján.
Megrohaná ellenségekinket,
Mint a tetőket a forogtat árja...
A csatátübe rohanat láttam,
S lelkesített hős bátorsága.
E perczben a zavart ellenség
Még dühösebben kezdte csatázni,
En fejemen egy vashuzogányak
Érzem villámsulyu csapását,
S eszmehagyottan a földre lerogytam.

kor szakadhatunk pártokra, most önmagával meg nem hasonlított egyént kell képezni egész nemzetünknek.

Magas kormányunk e század szellemének legnemesbnek látszó elméletét fogadta el, kimondván a nemzetiség egyenjogúságát. Isteni és emberi logika szerint ezen elv mind társadalmi, mind emberiségi szempontból igazságos; ámde ezzel egyszerre a magyar nemzet addig történetileg s intézvényileg szilárd helyzete megváltozott. Új pályaut nyílt elénk, nem rózsás ugyan, de nem is tövises; ámde parlag, a melybe rózsát is ültethetünk, töviset is termelhetünk a szerint, a mint a szellemi s anyagi munkásság terén életrealizációt fejthetünk ki; vagy a szerint, a mint egy mély lelhargába merülve, tom-pán várjuk be, hogy az idő magával elsodorjon.

Egy harmadik lehetőséget feltenni is rektegek: azt, ha e nemzet most önmagában meghasonlani képes lehetne.

Összesítés, testvéri szeretet, feledése minden multnak, ildomosság, szorgalom, igyekezet a jelenben, ez lehet sarka a mi jövő jólétünknek, megmaradásunknak, oda érte, hogy tán az ég ily nehéz viharok után, melyek fölöttünk átvonultak, biztosítani fogja a kül és belbékét, melyre akkorra szükségünk van, s azon csöndes kifejléstől, mely reánk nézve elkerülhetlen szükségévé vált, támogató kezét magas kormányzatunk sem fogja megvonni.

Szeressük magyarokul egymást, ha senki sem fogna minket szeretni, akkor is s még inkább szeressük egymást.

De örömmel tapasztalhatjuk, hogy kezdenek nem ignorálni, s habár ittelt a külföldi írók kicsinyítőleg szólnak nemzetünkéről: van szerencsém tekintélyre hivatkozni, s megosztani olvasóinkkal szívem örömét, melyet a Wiener Zeitung ezen a legfelsőbb kormány befolyása alatt álló, birodalmi hivatalos lap mult havi 132-ik száma keltett fel lelkemben. Az idézett lap ekként nyilatkozik nemzetünkéről:

„Meg kell vallanunk, hogy a magyar nép az ő méltóságát teljes komolyságával, hűszívű természetességével, szigorúan patriarchális erkölcsével, mely a családélet s vendégszeretet összes erényeit magában foglalja, szükségképp minden szemlélőt legnagyobb tiszteletre gerjeszt. Mint érzelmeiben nyílt, erős, forró és igaz, szeretetében hű s egész az önfeláldozásig odaadó nép, kedélyében a valódi emberiség alapvetései tündülnek fel; a műveltség hiány egyeseket néha vadakul söt nyersekké mutat föl; de a csikós, ki többet társalog állatokkal, mint emberekkel, sőt maga a betyár, a polgári társaság intézményeivel szemben ellenséges állást foglalt el, soha sem alaváló. E nép közt nem talál szűcs elcsúszott, elvetemült szíveket, minden egyes tagja bizonyos lovagias szelleművel van átteljesítve. Ez valóban nem is lehet másképp egy kitünően elhatározott és vitéz népnél; hogy pedig a magyar ilyen nép, ezt az egész világ elismeri.

Meglepő az az ügyesség, logikai élmény, melylyel gondolatait gyönyörű nyelven kifejezni tudja. A magyar kitünően talál, elemez és vitat; ez adomány még a közönséges embertől sem tagadható meg. A magyar nyelv nem

ismer tájbeszédet; s meglehetősen általános hibátlan-sággal beszéltek; ez okozza, hogy a nép minden osztályának kifejezőmódja választékosnak tűnik föl. A magyar nyelv kitünően zenei hangzatu, ezenkívül sajátos-rú nyelvtani alakokkal jeleskedik, melyek neki a határozottság, átlátszó világosság s szónoki emelkedettség mellett kitünő rövidség s tartalmas, velős felfogás jelleget kölcsönzik. A gondosan elemző értelem adománya a magyar lényében határozottan előtérbe lép s félreismerhetlenül visszatükrözi magát nyelve rendszerében.

Itt tehát, mikép látnivaló, igazi életérős és ritka adomány nyelppel van dolgunk, s valóban „kivánnunk kell, hogy egy ily reményteljes nemzeti-ség a maga körében mindig virágzóbban s tevékenyebben fejlődjen. Felsőleges erő rejlik e nemzeti-ségben, mely egyesülve azon erő-kel, melyek működésén az egész birodalom jóléte alap-szik, az első helyek egyikét foglalja el.“

No feledjük soha ezen fennebbi sorokat, melyek minket méltán meghatának: Im a birodalmi hivatalos lap is bevallja, hogy „felsőleges erő rejlik nemzetiségünkben.“ — Örvendeztető nyilatkozat ez reánk nézve, kiknek első szavunk volt, s utolsó lesz nemzetiségünk szerelme. Értsünk egyet e közös szerelem által, s hassunk kézzel, észszel ezen nemzetiség anyagi és erkölcsi virágzására, mely egyedül képezheti közöttünk a leggazdagabb, mint a legszegényebb magyar jobb sorsának összevetését.

DÓZSA DÁNIEL.

†. — Kolozsvár, jun. 29. *) Városunknak minden szép és magasztosra gyűlékony közönsége pár nap óta fényes ünnepélyeknek örvend. Körünkbe érkezett f. h. 27-dikének alkonyóráiban Erdély szeretve tisztelt, ohajtva-várt rom. kath. püspöke, Dr. Haynald Lajos ur ő exlja, kit a feleki hegytetőn egy számos tagokból álló díszes városi küldöttség üdvözölt, s kísért vidám arczokkal falaink közé. Első látogatását a lelkes főpap a piaci nagy-templom fő-oltáránál tévé. Innét a clerus előlépdelése mellett plébániai szállására vonult, hol az őszinte tisztelgéseket nyájasan, s leereszkedéssel fogadta.

Más nap (jun. 28.) a szomszéd Györgyfalva helységben adá fel számos híveinek a bérállászeresét. — Ma (jun. 29.) a nagy-templomban, fényes egyházi szolgálat mellett, végzé a sz. mise áldozatot, mely alatt a helybeli Nugent-gyalogezred zenekarának harmoniaja emelte égre a zsúfolásig megtelt szentegyház ajtószomszéd híveinek buzgó szíveit. A sz. mise után szószékre lépett az apostoli szellemű nagy pap s kenetteljes szónoklatában érintvén az ünnep (sz. Péter és Pál apostolok) méltóságát, a lánczairól lebontakozott s fogságából isteni erővel szabadult Péter apostolról gyönyörű átmenetben s végiglen érdekteljes részletben taglalta a keresztény léleknek a bűn békéből vallásos nevelés által eszközözendő kiszabadítását. Minden oldalulag s alaposan fejtegeté a keresztény szellemű nevelés magasztos célját s bámulatos vívmányait. Lelkőkre kötötte a szülőknek a családi élet s föl-

*) A lapunk közlelbi naplójában is röviden említett ünnepélyek tüzetes leírását avatott kezektől, amannak kiegészítésül örömet adjuk közre.

di boldogság ezen egyetlen szilárd talpkövét, a keresztény nevelést. A szent beszéd remek, a szónok ihletéssel teljes volt. Sikeresítse az ég malasztja a szent tanoknak szívrehatott ígeit egy-egyig, s adja, hogy a keresztény nevelés karjain a nemzet erkölcsi ereje gyarapodjék. — A szent beszéd után püspök ő exlja közel négyszáz résztvevő a bérállászeresében, végül Szűz-Mária képét szentelte meg a hetibérért dolgozó leányok munkás osztályának számára. — Egy óra volt már délután, hogy a buzgó néptömeg széteszött. De a felsőbb körökre csak ekkor nyílt meg egy fényes polgári ünnepély a nmlgu főpap vezérlete alatt, kit a clerus, a katonai s polgári hatóságok számos képviselői s előkelők díszkoszorúja a helybeli rom. kath. lyceum épületének izletesen felkészített nagy teremébe kísért, hol dicsőségesen uralkodó legkegyelmesebb Urunk Fejedelmünk Ferencz József ő felségének meghatólag csinos arczképe lepleztetett le. A magas vendégek megérkezése után a helyb. conservatorium erős zenekara egy választékos műdarabot adott elé. Szólt azután püspök ő exlja a szónoki erő elragadó hatalmával, mint az erdélyi rom. kath. tanintézetek főigazgatója. Megmagyarázta az ünnepély magasztos célját, a fejedelemtől tartozó hűség szent kötelemét. Rövid beszéde ragyogó tanúsága, miként testvérül a hazafiság a fejedelemtől tartozó hűség és engedelmességgel. A hol a nagy egyház-anya ajkai megnyílnak, ott a hatás el nem maradhat. Szívből fakadó zajos éljenekkel üdvözlők a legjobb fejedelemtől tartozó hűség és engedelmességgel. A hol a nagy egyház-anya ajkai megnyílnak, ott a hatás el nem maradhat. Szívből fakadó zajos éljenekkel üdvözlők a legjobb fejedelemtől tartozó hűség és engedelmességgel. A hol a nagy egyház-anya ajkai megnyílnak, ott a hatás el nem maradhat. Szívből fakadó zajos éljenekkel üdvözlők a legjobb fejedelemtől tartozó hűség és engedelmességgel.

Torda, junius 26. 1857. (Vásár, egy csimpolyás.) Keresztelő sz. János napján utjordai országos vásárunk nem volt rég oly nagy s oly élénk, mint most. Gyapjuszedők már e hó 20-kán 21-kén hemzsegték városunkban, előbb szedték mázsáját 22 pengő forinton, s 22-kén és 23-kán már 24 forinton, de 24-kén egyszerre leesett á-ra 20 forintra, minthogy a n. károlyi gubakészítők megakadva elmentek s csak zsidók maradtak ez utolsó napra. E pályát futá meg a barom-ár is. Egy pár 120. pengő forintos ökör az utolsó napon 90 forinton már vásárolható volt. A sz.-lászói, m.-létai, ó-létai, asszonyfalvi, gazdaszathoz tartozó fa-villák, gereblyék jó pénz mellett is végül alig valának kaphatók. Jele, hogy sok széna lesz kis honunkban. Az iparosoknak is jól ütött ki, azért lehetett látni mindenféle sátorokban rózsaszínre sült tordai disznó-pecsenye s szent-mihályfalvi retek mellett borv-

Főleszmélvén ájulatomból,
Láttam előttünk futni az ellent,
Melltem a rabonban állott
S nagy könyöcsépet törle szeméből,
Fájlalt engem a hősszívű Boudha im,
Ifjú korunk sok szép emléke
Fűzte baráti viszonyba szívünket.
Fejem alatt puhá kart éreztem,
Melege vértelen átsugárzott.
Érzem izmai mint reszkettek
A rózsá-körmű lilomkezeknek.
A sisakrácsán át egymást erő
Könyök hulltak alá arcomra.
Oh, légy áldva te isteni lélek,
Oh, légy áldva a holdban, a napban!
Gyakran leng körül hű emléked,
Mért kellett, hogy e szentelt könyört
Sirod halmán adjam vissza!!

Főlelem szemem a nemesre,
Ki zokogott, sebecim mosogatva:
S őt látam a megismert vértben,
Szívem szerelmét: Hám deli lányát.
Látva, hogy élek, a rendült arcon
Felvillant az öröm sugára,
Csokjaim hulltak a holdfény-kézre.
Hám szép csillaga! szólt a rabonban:
Védenczed szíve méltó hozzád.
A barát üdvéért a rabonban
Álmait és jogát feledendi.
Egy dalt zengtek a völgyek s bércek
Rólam s bátor lelkű anyádról.
Oh, nőmről, kinek arcát hordod;
Szépen zenge a dalnokok ajka.
(Folytatjuk.)

MAGYAR NŐ A TÁRSADALOMBAN.

II.

Kedves barátném! Isten nem teremtett két osztályt, csak egyet: embert! „Az Ur teremte a férfit az asszonyért, az asz-

zonyt a férfiuért.“ — mondá Üdvözítőnk, s ugyancsak a Jézus szavai ezek tanítványaihoz: „Menjete és tanítatok minden emberi állatot!“ Tehát nemcsak asszonyi állatot! S mégis miért van, hogy nemünk a mai társadalomban oly alanti helyzetbe, oly nyomorú szerepre van kárhoztatva? Mert külföldi mintára rendezett nevelőházaink nem felelnek meg családi életrendünknek, melyet, hálá Istennek! még mindig inkább nemzetesnek kell neveznünk; s mert a ferde nevelési rendszer következtében inkább henye salonhölgyeknek nevelt leányaink, a gyakorlati életbe kilépve, nem találják fel magokat, s így passzív szerepet kénytelenek játszani.

Nézetem szerint, erős állam csak ott lehet, a hol a nőnem ártéri elhivatását. S nőnk közül mi kevésnek van erről helyes fogalma! A legtöbbben csinosak, kedvesek, bájosak, de nem elrendeltetésüknek megfelelőek. Mindig az forog elméjükben: hogyan tessenek inkább a férfiaknak, mert ezeket csak így lehet szerintök lebilincselni, s ha nem kellemes a házi nő, egyből keres a férj elszóródást, a mit megakadályozni mindent el kell követni. Szegény nő, beh hasztalan fáradszot madgad! A könnyelműségnek nincs semmi lekötője. A pillangó, bármily szép virágra szálljon, tovább repül s meglehet egy sokkal rutábbnál áll meg, míg végre kifáradva tán egy száraz ágon nyugszik meg.

A ki pedig a férfiak közt kivélt képez, annak a felületes semmiségek nem tetszenek.

„Mire esküsznek az egybekelő párok egymásnak? — Vele türok, vele szenvedek; Isten engem ugysegelen!“ — S az eskü, ha nem tartatik meg, átokként száll annak fejére, a ki elmondá. Vajjon nem ez-e oka annak, hogy annyi ház pusztulása felett hullathatunk könyeket. — Esküvél ifjú, de csak nyelved, szíved nem mondá az esküt el; — esküvél tizenöt éves leányka; de talán csak azért, hogy atlasz-ruhádón a szép virágokat, furtos fejedén a menyasszonyi koszorút s ékes alakodat, ragyogó szépségedet bámuljék.

Mily szémbeszokó, mily kerserves ellentét! A fiu tizenöt éves korában lesz első évi deák, s a leánytól e korban már azt kívánják, hogy vegye át a ház kormányzását, s mondjon le minderről, a mi annak körén kívül esik, álljon ellent a divatok ezernemű csábjainak, ne lássa, ne hallja, ha kigúnyolta-

tik, mert neki nincs meg mindaz, a mivel birni kell a jelen pipere hősnőnek.

Jó lenne oly nevelő-házat állítani, a hol a leány-gyermek mind azt tanulhassa, a mit egy házi asszonynak szükséges tudni; ez intézet egy háztartás, kellene, hogy legyen nagyban; ott süszenek, főznek, fonjanak, szőjenek, kertészkedjenek, varjanak s ezek mellett tanuljanak egyéb tudományokat is a maga rendi szerint. Nem született minden leány arra, hogy okvetetlen férjhez menjen, de még abban az esetben is lehet a tudományok iránt hajlama, melynek ez intézet előre is életrevaló irányt adhat. Sok asszonyt ismerek, a kik igen örömet főgnának valamihez. De mi az, a mit tanulás nélkül tudhatni?

Jó lenne, mondom, ez intézeti háztartást létesíteni. Ez eszmét magános ember is létesíthetné; venne csak fel annyi tanítványt, a hányat egyszerre ily módon taníthatna; egy, a maga tapasztalatain és kárain okult, jó gazdaszony bátran megkísérthetné. Egy szép kertben örömet dolgozik a gyermek; ha az ásatás meg van, a többi munkát a kisderek is végbeviszik; erejekhez képest osztva fel a munkát. Azt mondják: most nem érdemli meg, hogy fonjanak, szőjenek; de a házi szőtt tart négy annyit, mint a gyári; aztán a boltokban egyszerre kell kiadni az egész árrát, míg a másikhoz rendre esik a kisebb kiadás; — ha szép asztalneműt akarnak, a jó házaknál még most is magok fonják a hozzávalót. Ha most ez intézetben szép asztalneműket szőnének, bizonyosan minden jó érzelműek, a kiknek szükségeltetnék, innem vennének; ha itten ruhákat jól és csinosan készítenének, a legtöbben ottan csináltatnának fehéreműt, jól szépen vartat, bizonyosan jobb szívvel vennének onnan, mint a férczelt boltiakat; sőt magok a kereskedők is látva a jó munkát, bizonyosan sietnének oda adni varasait; azt a sok vékony művarst miért ne tudnók épp ugy megtenni, mint a külföld? s mennyi pénz maradna a házában!

Vannak gazdasági intézetek, miért ne legyenek gazdaszónképző intézeink is. A mi szükséges, hogy az e bernek ugyszólva természetévé váljék, azt kis korában kell tanulni. A mihez az ember nem ért, ahoz unalommal fog; már pedig az egyszer igaz, hogy mindenki a maga kárában tanul. Ha tanul...

SIKÓ-FÜLÖP RÓZA.

Vilmos porosz herceg együtt látogatták meg Lajos Filep özvegyét Claremonthban.

— A felsőház jun. 19-ki ülésében a conservatívek hevesen ellenzték azon bill második felolvasását, melynél fogva némely írlandi kath. városok, s testületek föl lennének mentve azon adó alól, mit II. Károly kora óta a protestáns lelkészeknek tartoznak fizetni. Azonban a kormány 101 szavazattal, 96 ellen győzött, s a billt másodsor lón fölolvastva.

Franciaország. A kereskedelmi és barátsági szerződés, a mely Francia-s Oroszország közt darab idő óta nagy tüzzel folytatott alkudozásokra adott alkalmat, aug. 25-én fog megkötetni a „Pays” szerint. Azt is jelentik, hogy már a Szundon is átment a gözös, mely Sz. Pétervárból elhozta Morny gróf butorait, a ki Franciaországba haza jöendő.

— A francia kormányt már az is bántja, ha más kormányoknak nézete egy és más tárgyról különbözik az övétől, s a mi rosszabb, e fölötti neheztelését nem tudja szépen elűköltni. Így a „Journal de Constantinople”-t kitiltotta Párisból, mert a dunai fejedelemségek unióját pártolni nem akarja. Az unio iránti tervnek idvességes kimúlásához jóformán számot tarthatunk.

— Az a hír, mintha a bécsi francia követ a dunai fejedelemségek közigazgatási unioja mellett nyilatkozott volna, alaptalannak bizonyul bé. Franciaország még semmi terv mellett nem nyilatkozott, s nem is fog nyilatkozni, mielőtt a lakosság véleménye nincs tudva.

— Az illető hét nagyhatalmi meghatalmazott követ jun. 19-én a bessarábiai határt, a kigyószigeteket és a dunai Deltát illető szerződéseket aláírták.

— A párisi salonokban egy röpirat kering Napoleon hgtől vagy titkáráról, melyből az tetszik ki, hogy Constantin nagyház látogatása nem igen kedvező benyomást tön Franciaországban. A touloni tisztek megbotránkoztak a tengerészeti körüli tudatlanságán; másokat angomaniája sértett, melyet megvetőleg éreztetett a francziákkal; nem is említjük „nem gentleman” magavi-
seletét az udvarnál.

Németország. A két német nagyhatalomnak a dán ügybeni egyetértésén e perczen már nem lehet kétkedni; Poroszország ez ügybeni buzgósa áttal némi nép-szerűséget szerzett magának a németek között s Ausztria hasonlóan csupán erőlyes föllépése által biztosíthatja a nagy Németország rokonszenvét. Ez úgy, mint mondják, az orosz és francia császárok közelebbi találkozása alkalmával szóba fog jöni, s a dán kormány ohajtsához képest e tisztán belföldi ügyben külföldi közbenjárás fog ajánlatni a német nagyhatalmaknak. Amde ezeknek elhatározott szándékuk minden ily jogtalan belészólás ellen, ha szükség, erőhatalommal is tiltakozni.

— Posenben a lengyel elem sok háborgatást szenved a porosz kormánytól, a mely egészen meg eledkezve az 1815-ki bécsi congressuson hozott alaptörvényről, mely szerint az egykori Lengyelország ezen részének azt fogadta volt, hogy nyelvét minden nyilvános tárgyalásoknál a német mellett országosnak fogja elismerni: több idő óta a lengyel nyelvet merőben kiküszöbölve az ugykezelés teréről, a németet tette általános használandóvá.

UJ P O S T A.

A párisi újabb tudósítások rajzolják azon sensatiót, melyet a választási eredmény ottan terjesztett; daczára a bonapartistikus lapok diadalkiáltásainak, melyek a választási nagy siker által minden reményöket tulszárnyalva látják, 200 választott közül alig levén 8 az ellenék fia: egyszerűen csak számbaveszik a szavazatokat, s úgy találják, hogy e diadal korántsem mondható oly rendkívül fényesnek. A kormány Párisban csak is 14,000 szónyi többséggel dicsekedhetik. A császárra ezen választási eredmény igen erős benyomást tett, a mint erről értesülünk, s leginkább sérti a néptömeg császársját az, hogy éppen ez annyira kegyelt néptömeg nagy része a kormány ellen szavazott, a polgárok közül pedig számosan vonulnak vissza a választástól. Nem maradhatott hatás nélkül az, hogy a többség a megyékben sem volt jelentékeny

a kormány jelöltjei mellett; így Havreban 13,000 választó közül csupán 3000 szavazott.

— A francia császár jun. 26-án Plombières-be érkezett, hol a mint hírliki, 30 vagy 40 napig fog mulatni, s erre a császárnéval együtt Osborneba mennek az angol királynő látogatására.

— Kieiből jun. 27-ről távirják: „Az orosz császári pár éppen most érkezett ide; ma d. u. 3 órakor Hamburgba várják.”

— Berlinből jun. 25-ről írják: Rebesgetik ujból, hogy az ősi hadgyakorlatok alkalmával Berlinben egybejövetelük lenne az orosz és francia császárnak. Az e végre meghívás Párisba a mult héten ment volna el.

— Bombayból máj. 27-kéről Trieszlab érkezett tudósítások szerint, a benschülött katonák között a bengali kormányzásban ismét zendülés ütött ki. Calcuttatól egész Lahore-ig terjeng a forrás és mozgás. A főkormányzó erős hadserget indított Delhi ellen, a hol sok európai megöltek s a nyugalmazott nagymogul egyik fiát fejedelemség kiköltöztették.

— Az „Osserv. Tr.” szerint a kaukázusi orosz hadsereg parancsnoka sergét négy hadtestre osztván fel, a cserkeszeket négy ponton támadta meg — s négy ponton lón visszaverve a hegyeiket vitézül védő cserkeszektől.

Nyílt posta.

Egressi Gábor urnak, egyik legbuzgóbb tisztelt előfizetőknek izenetből értjük hogy lapunk rendentől söt sokszor lehallott cím nélkül érkezik a pesti postára. E hiba kiadó hivatalunk körén kívül keresendő, miután itt a lapok pontosan feladatnak. Nem állván hatalmunkban minden postaállomás eljárását ellenőrizni, ujból felhívjuk tisztelt előfizetőinket, hogy kiknek hírlapja pontosan nem érkezik meg, reclamatiójukat az elmaradott szárok kijelölése mellett megküldeni méltóztatassanak; mit annál könnyebben megtehetni mert a reclamatiók bepecsételtlenül postabé-mentesen küldhetők.

Bécsi hírzén. Junius 27-dikén. Magyar urbéri pap. 82/4, Nemzeti kölesön 84 1/2 Arany pénz 7/3, Ezüst 4/2

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

M A G Á N H I R D E T É S E K.

Nem hivatalosok.

(210)

(2-3)

Haszonbéri hirdetvény.

A kolozsvári Sz. Erzsébet-aggház mérai s andrásházi javadalmai, folyó 1857-dik év Sz. Mihály napjától számítandó hat egymásutáni évre szabad kézöl haszonbérbe fognak adatni. Haszonbérletendő birtokok: a mérái udvarház, csűröskertjével, veteményezőjével, istállóval, pálinkafőző kocsma, alsó és felső lisztelő malmok, e két javadalomban, a földadó-biztosság felmérése szerint 633 kisvéka férőjü szántók, 39 hold s 1100 négyszeg 81 kaszáló, 53 hold legelővel.

E javadalomak részletei, mint szintén a haszonbéri szerződvény pontjai, láthatók jövő július 2-től reggeli 8 órától déli 12 óráig július 10-éig bezárólag. Vinkler Ferencz-nél, hídutczai 314 szám alatt; haszonbéri öszveg felett pedig szerződhetni aggházi gondnok tanár Szabó Józseffel.

Kolozsvárt, junius 25-kén, 1857.

Haszonbéri árverezés.

Ugyan csak a Sz. Erzsébet aggház kolozsvári fekvő birtokai, folyó 1857-dik év Sz. Mihály napjától számítandó hat egymásutáni évre darabonként közárverés utján haszonbérbe fognak adatni. Haszonbérletendő birtokok:

1. A külső-magyarutca végén lévő pálinkafőző-ház és telek a szomszéd házzal és telekkel.
2. Nádasteri több szántóföldek
3. Tüzökalmi, aszupataki, cserealatti, viszontok.
4. Kajantó-völgyi több rendbeli kaszálók
5. Harmadvölgyi hosszú labban 10 rud szénafü.
6. Gellai szántók és kaszáló.
7. Kölesföldi ugynevezett külső-magyarutca végén nagy lab
8. Töközi szántók
9. Nagyszopori kaszáló.
10. Borhancsi szántók, kaszálók
11. Sz. Jakabteri kaszáló
12. Alsó és felső-kövespadi szántók
13. Békason felüli kaszálók
14. Házsongárd feletti szántók és kaszálók

E birtokok meg részletebben s földadó bizottmány által felmért ferőségben s holdterületben, mint szintén a szerződvény pontjai is láthatók jövő július 2-től reggeli 8 órától déli 12 óráig, július 10-éig bezárólag Vinkler Ferencz-nél, hídutczában, 314 szám alatt, hol másnap azaz, július 11-kén reggeli 9 órától déli 12 óráig, folytatólag pedig délutáni 3 órától este 6 óráig az árverezés is tartatni fog.

Kolozsvárt, junius 25-kén, 1857.

(104)

Cs. k. legf. szabadalommal, s a porosz és bajor k. legf. jóváhagyással.

Dr. BORCHARDT

NÖVÉNY-SZAPPANJA.

1856-ki tavaszi növényekből.

A Dr. Borchardt cs. kir. legf. szabadalm. növény-szappanja tiszteletre méltó orvosok és magán személyek hiteles s dicsőítő bizonyítványai szerint, a legjobbnak s leghatasosabbnak van elismerve, s minden ilyenmü jelenleg létező gyártmányokat — eddig utol nem ért — jellemző és sajátossága hatása által elvitathatlanul sokkal felülmúlja — egyszerűsége mindennemü FÜRDŐKNEL is nagy sikerrel használható. — Egy kísérlet mindenkit meggyőzend s r Borchardt növény-szappanja használatát mindennapi szükségé teendi —

Dr. Suin de Boutemard

ILLATOS FOG-PASTÁJA.

1/2 pakéta 40 kr. p. p.

Dr. Suin de Boutemard-nak megúszított s tökéletesen alkalmas anyagokból öszszeszerkesztett illatos fog-pastája, elismert célszerűséggel fogva, a fogak s foghús legbiztosb tisztítása s épentartására, sokkal kellemeteseb módon s gyorsabban tisztítván, mint a sok különféle fog-porok, mindinkább növekvő elismerésre talál a legtagasabb körökben, s mindazok által, kik azt csak egyszer is megkísérlék, minden esetre mindenkör különös cölözeretettel fog ismét megvétetni.

Dr. HARTUNG

NÖVÉNY-HAJKENŐCSE

és

CHINAHÉJ-OLAJA.

Egy tégely növény-hajkenőcs 50 kr. p. p.

Egy eredeti bepecsételt pakéta ára 24 kr. p. p.

Ó V Á S.

Miután az itt megnevezett szabadalmazott cikkeknek már évek óta megszilárdult jó hírneve magán naponként — kümböcle utánkészítéseket s hamisítósokat — idz elő, azért sziveskedjenek bel- s külföldön oly nagy becsben álló cikkek tisztelt fogyasztói zintyú azoknak többször hírdetett bepakoltatás módját, valamint e nevkre is:

Dr. BORCHARDT (növény-szappan),

Dr. SUIN de BOUTEMARD (fog-pasta),

Dr. HARTUNG (Chinahéj-olaj és növény-hajkenőcs),

ugy nemkülömben illető helyi egyedüli letéteményesek firmáira — esalakozások kikerülése végett — pontosan ügyelni.

Egy üveg Chinahéj olaj 50 kr. p. p.

(206)

(2-3)

Haszonbéri hirdetmény.

A beszercezi cs. k. kerület nagysajói járásában fekvő nagysajói jóságban, migos gróf Kemény Sámuelnek és birtokos tarsainak közös körmarslari joga e f. év július 26-kán Nagysajón a grófi udvarházban tartandó nyilvános árverés utján a f. 1857 augusztus 19-dik napjától, 1858 augusztus 19-keig, egy évre, kiadandó levén, bérleki-vánok a kitűzött hatnapra ezennel meghív-
vatnak.

Kolozsvárt junius 22. 1857.

A grófi javak igazgatósága által.

Bérbe adó birtok kerestetik.

Gazda-tisztú pályán 25 év lefolyta alatt folyvást műkedő egyén, egy közép-ki-terjedésű, 1-2 ezer pengő forint bérig felruházott, célszerű gazdaság felállithatá-sára alkalmas rpeze és luczerna termesztésre használható, valamelyik varostól, ha lehet, országot-mintiben 3-4 órányi távolságnál tovább nem eső, több évekre vagy angol bérlet-rendszerre bérbe adó birtokot keres.

Kiknek kiadó szándékuk volna, kéretnek a felvilágosításul szolgálható adatokat

Kolozsvárra, tanár t. cz. Berde Aron urhoz bérmentes levelben beküldeni.

(203)

(4-6)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.